

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.106>

УДК 657.631.162:631.162

*М. Ю. Стрельбіцький,
магістр з програмного забезпечення систем,
Вінницький національний технічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-0360-7364>*

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

*М. Strelbitskyi,
Master of Systems Software, Vinnytsia National Technical University,
Vinnytsia, Ukraine*

**ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR THE
MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE
CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES**

У статті розглянуто питання обліково-аналітичного забезпечення управління аграрними підприємствами в умовах євроінтеграційних процесів. В умовах євроінтеграційних процесів аграрні підприємства України стикаються з численними викликами та можливостями, які вимагають перегляду та вдосконалення існуючих систем обліково-аналітичного забезпечення управління. Проаналізовано існуючі системи обліку, аналізу та

контролю з точки зору їх відповідності міжнародним стандартам, зокрема МСФЗ. Досліджено суть обліково-аналітичного забезпечення управління аграрними підприємствами. Обґрунтовано, що євроінтеграція вимагає від агропідприємств підвищення стандартів обліку, аналізу та контролю. Визначено, що основними складовими системи обліково-аналітичного забезпечення управління агропідприємствами є облікова, аналітична та контрольна підсистеми. Основними компонентами аналітичної підсистеми є: фінансовий аналіз, аналіз витрат, стратегічний аналіз, екологічний аналіз. Підсистема контролю включає такі елементи: внутрішній контроль, бюджетний контроль, контроль ризиків, контроль якості продукції. Дослідження показало, що ключовими елементами успішної адаптації обліково-аналітичного забезпечення управління до умов євроінтеграції є: впровадження міжнародних стандартів обліку та звітності; використання сучасних інформаційних систем і цифрових технологій; регулярне навчання та підвищення кваліфікації працівників у сфері обліку, аналізу та контролю відповідно до міжнародних стандартів; ефективне управління ризиками; дотримання екологічних стандартів ЄС; впровадження систем контролю якості відповідно до міжнародних стандартів. Аргументовано, що адаптація обліково-аналітичного забезпечення до умов євроінтеграції дозволяє аграрним підприємствам не тільки відповідати новим вимогам, але й значно підвищити свою конкурентоспроможність. Це сприяє не тільки успішній інтеграції до європейського ринку, але й забезпеченню сталого розвитку вітчизняного аграрного сектору.

The article considers the issues of accounting and analytical support of management of agrarian enterprises in the context of European integration processes. In the context of European integration processes, Ukrainian agrarian enterprises face numerous challenges and opportunities that require revision and improvement of the existing systems of accounting and analytical support for management. The article analyses the existing systems of accounting, analysis and

control in terms of their compliance with international standards, in particular IFRS. The essence of accounting and analytical support for the management of agrarian enterprises is studied. It is determined that it covers a set of methods, systems and processes that ensure the collection, processing, analysis and use of information for making management decisions by the management of an agricultural enterprise. It is substantiated that European integration requires agricultural enterprises to raise the standards of accounting, analysis and control. It is determined that the main components of the system of accounting and analytical support for the management of agricultural enterprises are accounting, analytical and control subsystems. These components ensure transparency, accuracy and efficiency of management and contribute to the competitiveness and sustainable development of agricultural companies in the European market. The main components of the analytical subsystem are: financial analysis, cost analysis, strategic analysis, and environmental analysis. The control subsystem includes the following elements: internal control, budget control, risk control, and product quality control. The study has shown that the key elements of successful adaptation of accounting and analytical support for management to the conditions of European integration are: implementation of international accounting and reporting standards; use of modern information systems and digital technologies; regular training and professional development of employees in the field of accounting, analysis and control in accordance with international standards; effective risk management; compliance with EU environmental standards; implementation of quality control systems in accordance with international standards. It is argued that the adaptation of accounting and analytical support to the conditions of European integration allows agricultural enterprises not only to meet the new requirements, but also to significantly increase their competitiveness. This contributes not only to successful integration into the European market, but also to ensuring the sustainable development of the domestic agricultural sector. Thus, improvement of the system of accounting and analytical support of

management is a strategically important task for agricultural enterprises of Ukraine on the way to European integration.

Ключові слова: *обліково-аналітичне забезпечення, управління, агропідприємства, євроінтеграція, облік, аналіз, контроль.*

Keywords: *accounting and analytical support, management, agricultural enterprises, European integration, accounting, analysis, control.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Європейська інтеграція – вибір подальшого розвитку України. Як невід'ємна частина Європи, Україна орієнтується на модель соціально-економічного розвитку країн ЄС. Євроінтеграція дасть змогу, серед іншого, модернізувати економіку України, подолати технологічну відсталість, залучити іноземні інвестиції, створити нові робочі місця, підвищити конкурентоспроможність вітчизняного товаровиробника, активізувати діяльність на світових ринках, насамперед на ринку ЄС. В умовах євроінтеграції провідну роль відіграє розвиток ключової сфери вітчизняної економіки – агропромисловості, зокрема її експортного потенціалу [1].

Розвиток сільськогосподарського підприємництва, як основного важеля модернізації вітчизняної економіки, сприяє наповненню ринку конкурентоспроможними товарами, появі нових робочих місць і скороченню рівня безробіття. Успішна діяльність таких підприємств обумовлюється здатністю власників та менеджерів своєчасно реагувати на зміни середовища та приймати ефективні управлінські рішення. Для цього необхідне формування релевантного інформаційного забезпечення яке б найкращим чином відображало існуючий та потенційний вплив цілого спектру зовнішніх та внутрішніх факторів діяльності сільськогосподарських підприємств [2].

Через поглиблення ринкових відносин існує потреба у створенні обґрунтованої системи інформації, яка сприяла б одержанню знань про

основні тенденції, які відбуваються у ринковому середовищі, та на основі якої можна здійснювати підготовку і прийняття відповідних стратегічних управлінських рішень. Сучасний менеджмент потребує актуальних оперативних даних з високим ступенем релевантності, орієнтованих на досягнення стратегічних цілей діяльності та забезпечення довготривалого виживання на ринку [3]. Одним із важливих чинників, що впливає на належне управління підприємством є використання точної, оперативної та якісної інформації стосовно економічних ресурсів, доходів, витрат й результатів діяльності. Саме тому, обліково-аналітичне забезпечення повинно спрямовуватись на оцінювання діяльності підприємства, формування й надання релевантної інформації, оперативне реагування на зміни як зовнішнього, так і внутрішнього економічного середовища, а також застосування оптимальних методів й інструментів задля ефективного управління [4].

На шляху вступу до Європейського Союзу Україна стикнеться з багатоетапним процесом трансформацій, пов'язаних з реформами у різних сферах для відповідності європейським стандартам та нормам [5].

Обліково-аналітичне забезпечення управління агропідприємствами набуває особливої важливості в умовах динамічних змін ринкового середовища та інтеграції України до європейського економічного простору. Сучасні агропідприємства стикаються з численними викликами, такими як підвищення вимог до якості продукції, необхідності дотримання екологічних стандартів, адаптації до нових податкових та регуляторних норм. У цих умовах обліково-аналітичні системи стають не лише інструментом для ведення бухгалтерського обліку, але й стратегічним ресурсом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток агросектору України в умовах євроінтеграції досліджується багатьма вченими, серед них Горбаль Н.І., Микитин О.З., Михальков М.О. [1], Петренко К.В., Золотоверх Л.В. [5] та інші.

Вивченню питань обліково-аналітичного забезпечення управління присвячена значна кількість наукових досліджень, таких як: Овчарова Н., Кравченко О., Бобошко Р. [2], Пелех У. [3], Прядко В. В. [4], Гуріна Н., Томша А. [6], Поліщук О.М. [7], Штангрет А.М. [8], Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. [9], Касич А.О., Циган Р.М., Карбан О.І. [10], Поліщук О. М. [11], Кононенко Л.В., Ніколаєва С.П. [12], Утенкова К.О. [13] та інші.

Однак, інтеграція української економіки до європейського простору вимагає від аграрних підприємств впровадження нових підходів до управління, тому питання організації системи обліково-аналітичного забезпечення набуває актуальності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження та аналіз обліково-аналітичного забезпечення управління аграрними підприємствами в умовах інтеграції України до ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління підприємством є складним з точки зору як технічної так і організаційної діяльності. В значній мірі це впливає із тих умов, я в яких потрібно здійснювати заходи, приймати рішення, реагувати на зміни [6].

В сучасному економічному просторі ефективність діяльності будь-якого агроформування залежить від його здатності правильно оцінити поточну ситуацію на ринку та вчасно на неї відреагувати. Це стає можливим за умови наявності накопиченої та відповідним чином згрупованої бухгалтерської інформації про господарські процеси, що відбуваються, їх обсяги та характер, наявність чи відсутність необхідних видів матеріальних ресурсів, порядок їх списання, а також про формування доходів, витрат та кінцевих фінансових результатів [7]. Основу обліково-аналітичного забезпечення становить інформація як сукупність відомостей про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства, яку використовують під час оцінки й аналізу економічних явищ та процесів для розроблення й прийняття управлінських рішень [8].

Обліково-аналітичне забезпечення – процес збору, підготовки, реєстрації та обробки обліково-аналітичної інформації та прийняття на її основі управлінських рішень, спрямованих на забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів суб'єкта підприємницької діяльності [9]. Метою обліково-аналітичного забезпечення має стати поєднання процедур бухгалтерського обліку й економічного аналізу формування інформації такого характеру: історичного, що узагальнює результати діяльності; аналітичного, що передуює прийняттю обґрунтованого управлінського рішення [10].

Система обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, як впливає із суті її визначення, повинна інтегрувати три підсистеми: облікового забезпечення, аналітичного забезпечення та контролю. Підсистема облікового забезпечення охоплює всі види господарського обліку. Підсистема аналітичного забезпечення системи обліково-аналітичного забезпечення управління об'єднує базові види економічного аналізу. Третім складником системи обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами є підсистема контролю над реалізацією управлінських рішень. Насамперед це внутрішній фінансовий контроль господарської діяльності та зовнішній аудит [11].

Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю агропідприємств в умовах євроінтеграції є важливим інструментом для підвищення їх ефективності, конкурентоспроможності та адаптації до європейських стандартів. Воно охоплює комплекс методів, систем і процесів, які забезпечують збирання, обробку, аналіз та використання інформації для прийняття управлінських рішень.

Облікова підсистема обліково-аналітичної системи забезпечує збір, формування, накопичення, класифікацію і узагальнення необхідної інформації. Аналітична складова дозволяє розробляти прогностичні показники, визначати стратегічні напрями розвитку підприємства. Підсистема аналізу за допомогою економіко-математичних і аналітичних методів досліджує

динаміку економічних показників, вивчає ефективність їх використання, досліджує вплив різних факторів на фінансовий стан суб'єкта господарювання. При формуванні системи обліково-аналітичного забезпечення управління необхідно враховувати, що будь-яке підприємство не є відособленим, а утворює особливу єдність із зовнішнім середовищем, яке істотно впливає на результати діяльності та на якість прийняття управлінських рішень. Адаптація системи та окремих її елементів до змін зовнішнього середовища є однією з умов забезпечення стабільності розвитку [12].

Система обліково-аналітичного забезпечення управління агропідприємствами, що включає облікову, аналітичну та контрольну підсистеми, є основою для ефективного управління підприємством в умовах євроінтеграції. Нижче представлена структура системи обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю агропідприємств (рис. 1).

Рис. 1. Система обліково-аналітичного забезпечення управління агропідприємствами в умовах євроінтеграції

Джерело: розроблено автором

В умовах євроінтеграції агропідприємства повинні адаптувати свої облікові системи до міжнародних стандартів і вимог, щоб забезпечити прозорість, точність і ефективність управлінських рішень. На думку Утенкової К.О. [13], в умовах глобалізації першочергового значення набуває формування наднаціональної системи обліку. Україна вже зробила певні кроки у цьому напрямі, зокрема, процес впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (IERS) [14] у систему обліку підприємств було розпочато у 2012 році. Метою впровадження IERS/ IAS є використання єдиних концептуальних принципів і методів обліку для створення достовірної інформаційної бази, що забезпечить прийняття обґрунтованих економічних рішень. На сьогодні відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [15] зобов'язані звітувати за міжнародними стандартами: підприємства, що становлять суспільний інтерес (підприємства-емітенти, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію; банки; страховики; недержавні пенсійні фонди; інші фінансові установи (крім інших фінансових установ і недержавних пенсійних фондів, що належать до мікро- та малих підприємств); великі підприємства; публічні акціонерні товариства; суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у видобувних галузях; підприємства, що провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабміном.

Основні складові облікової підсистеми включають:

Фінансовий облік – це процес реєстрації, класифікації, узагальнення та представлення фінансової інформації про діяльність підприємства для зовнішніх користувачів (інвестори, кредитори та інші зацікавлені сторони).

Адаптація фінансового обліку до умов євроінтеграції включає: гармонізацію з міжнародними стандартами (IERS/IAS) для забезпечення порівнянності та прозорості фінансової інформації на рівні ЄС; підвищення кваліфікації бухгалтерів і фінансових спеціалістів для роботи за міжнародними стандартами, включаючи організацію тренінгів і семінарів;

впровадження сучасних інформаційних систем для автоматизації облікових процесів; вивчення та імплементація директив і регламентів ЄС, щодо фінансової звітності та обліку; застосування кращих практик європейських компаній у сфері корпоративного управління та фінансового контролю; оцінка та управління ризиками, пов'язаними з діяльністю на європейських ринках, включаючи валютні ризики та ризики зміни законодавства; врахування принципів сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності в фінансовій звітності; забезпечення прозорості та підзвітності.

Управлінський облік – це процес вивчення, аналізу та подання фінансової інформації для внутрішнього використання менеджерами з метою прийняття стратегічних і тактичних рішень. Використання сучасних методів, наприклад, Activity-Based Costing (ABC), сприятиме точному розподілу витрат, бюджетуванню, аналізу відхилень. управлінський облік повинен відповідати вимогам гнучкості та адаптивності до змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі агропідприємства.

Податковий облік – забезпечує відповідність податковому законодавству і надає необхідну інформацію для розрахунку та сплати податків. Серед основних завдань: визначення податкових зобов'язань, підготовка і своєчасне подання податкової звітності, оптимізація податкових платежів. В умовах євроінтеграційних процесів аграрним підприємствам необхідно гармонізувати податкове законодавство, адаптувати облікову і податкову політику і процедури для відповідності вимогам європейського податкового законодавства.

Звітність – підготовка фінансової, управлінської, податкової звітності, звітів щодо сталого розвитку та екологічних витрат відповідно до міжнародних стандартів (GRI, ISO 14001). Адаптація фінансової звітності до умов євроінтеграції включає перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності (IERS), забезпечення прозорості та підзвітності, дотримання нормативних вимог ЄС, управління ризиками та комплаєнс; інтеграція

нефінансових показників (підготовка звітів про сталий розвиток, які відображають екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства, включення інформації про соціальну відповідальність підприємства у фінансові звіти).

Адаптація фінансової звітності до умов євроінтеграції сприятиме інтеграції національної економіки в європейський ринок, підвищенню довіри інвесторів та забезпеченню відповідності високим стандартам прозорості та управління.

Аналітична підсистема включає такі елементи:

Фінансовий аналіз має вирішувати завдання:

- Оцінки фінансового стану, рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності з використанням міжнародних стандартів.
- Аналізу ефективності використання ресурсів: визначення ключових показників ефективності (KPI).
- Прогнозування фінансових показників для ухвалення управлінських рішень.

Аналіз витрат передбачає розв'язання таких завдань:

- Визначення основних статей витрат із використанням ABC та інших методів.
- Порівняльний аналіз витрат (порівняння з галузевими стандартами та конкурентами).
- Оптимізація витрат та підвищення прибутковості.

Стратегічний аналіз вирішує такі завдання:

- SWOT-аналіз, PEST-аналіз, аналіз конкурентного середовища для оцінки зовнішніх та внутрішніх факторів.
- Оцінку інвестиційних проектів, визначення перспективних напрямків розвитку, розрахунок показників ефективності інвестицій.
- Визначення стратегічних цілей та розробка стратегій їх досягнення.
- Аналіз конкурентоспроможності та визначення можливостей розвитку.

Адаптація стратегічного аналізу до євроінтеграційних процесів включає:

- Дослідження аграрного ринку ЄС для виявлення нових можливостей та загроз.
- Конкурентний аналіз (оцінка конкурентоспроможності підприємства на європейському ринку).
- Розробку стратегічних планів, що враховують європейські тенденції та стандарти.

Екологічний аналіз включає:

Оцінку впливу діяльності аграрного підприємства на навколишнє середовище.

- Оцінку екологічних витрат на довкілля.
- Складання звітності щодо сталого розвитку (GRI, ISO 14001).
- Розробку заходів з мінімізації негативного впливу.
- Підготовку екологічної звітності.

Адаптація аналітичної підсистеми до умов євроінтеграції вимагає:

- Дотримання екологічних стандартів ЄС.
- Використання екологічно чистих технологій і процесів.
- Підготовка звітів про екологічну стійкість відповідно до вимог ЄС.
- Підготовка фахівців з екологічного менеджменту для забезпечення відповідності екологічним вимогам ЄС.

Кожен з цих компонентів має свої завдання та специфіку адаптації. Впровадження їх дозволить підвищити конкурентоспроможність підприємства на європейському ринку, забезпечити прозорість діяльності та знизити екологічний вплив.

Складовими підсистеми контролю обліково-аналітичного забезпечення управління агропідприємствами є:

Внутрішній контроль – забезпечує достовірність облікових даних, захист активів, ефективне управління ресурсами і відповідність діяльності підприємства встановленим політикам та процедурам. Завданнями

внутрішнього контролю є: здійснення регулярного аудиту, перевірку дотримання політик і процедур, виявлення і попередження помилок й шахрайства. Адаптація внутрішнього контролю передбачає: впровадження етичних стандартів та корпоративної культури відповідно до європейських норм; ідентифікація нових ризиків, пов'язаних з євроінтеграцією, таких як зміни у законодавстві та вимогах до звітності; цифровізація процесів внутрішнього контролю, включаючи ІТ-системи для моніторингу і аналізу даних.

Бюджетний контроль – забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів шляхом планування, виконання та контролю бюджету, аналізу відхилень. Адаптація бюджетного контролю в умовах євроінтеграції включає врахування вимог міжнародних стандартів (IFRS) при складанні бюджету, застосування європейських практик бюджетування та фінансового контролю, постійний аналіз ефективності бюджетного контролю та внесення коригувань, використання результатів моніторингу та аналізу для вдосконалення бюджетного процесу.

3. Контроль ризиків – ідентифікація, оцінка та управління ризиками, які можуть вплинути на діяльність підприємства. Завданнями контролю ризиків аграрного підприємства є врахування специфічних ризиків, пов'язаних з євроінтеграцією, таких як коливання валютних курсів та зміни у регулюванні; використання міжнародних методик оцінки ризиків та розробка стратегій для їх мінімізації; впровадження сучасних підходів до управління ризиками; постійний перегляд та оновлення стратегій управління ризиками відповідно до змін у зовнішньому середовищі.

Контроль якості продукції – забезпечення відповідності продукції стандартам якості та вимогам ринку. Завданнями контролю якості продукції є: визначення вимог до якості продукції відповідно до міжнародних стандартів та норм; впровадження системи стандартів якості на всіх етапах агровиробництва; здійснення контролю якості сировини, виробничих процесів та готової продукції; проведення регулярних перевірок і тестувань

для забезпечення відповідності встановленим стандартам; запобігання дефектам і відхиленням; впровадження заходів для забезпечення безпеки сільськогосподарської продукції для споживачів; дотримання санітарно-гігієнічних норм на всіх етапах виробництва; активний збір та аналіз відгуків споживачів щодо якості продукції; використання отриманої інформації для вдосконалення продукції та виробничих процесів.

Адаптація контролю якості продукції в умовах євроінтеграції передбачає:

- Перехід на міжнародні стандарти якості, такі як ISO 9001, GlobalG.A.P., HACCP.
- Підготовка та сертифікація підприємства відповідно до вимог міжнародних стандартів.
- Впровадження сучасних технологій і обладнання для підвищення якості продукції.
- Автоматизація процесів контролю якості з використанням ІТ-рішень.
- Проведення навчання для працівників щодо нових стандартів якості та методів контролю.
- Впровадження системи безперервного навчання та підвищення кваліфікації персоналу.
- Впровадження системи відстежуваності для контролю кожного етапу виробництва.
- Використання маркування та електронних систем для відстеження шляху продукції від поля до споживача.
- Ідентифікація та оцінка ризиків, що можуть вплинути на якість продукції.
- Розробка та впровадження заходів для управління ризиками та їх мінімізації.
- Постійний аналіз відгуків споживачів та впровадження необхідних коригувальних заходів.

– Регулярний перегляд та оновлення стандартів якості та процедур контролю.

Впровадження сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу та дотримання міжнародних стандартів сприятимуть підвищенню ефективності управління, зниженню ризиків та покращенню якості продукції, що в свою чергу підвищить конкурентоспроможність аграрних підприємств.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. В умовах євроінтеграції, зростання конкуренції та необхідності відповідати міжнародним стандартам вимагають від аграрних підприємств удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення управління.

Впровадження сучасних підходів до обліку, аналізу та контролю дозволяє аграрним підприємствам підвищити ефективність своєї діяльності, знизити ризики та покращити якість продукції. Адаптація облікових систем до міжнародних стандартів, зокрема МСФЗ, сприяє підвищенню прозорості та надійності фінансової звітності, що, в свою чергу, зміцнює довіру з боку європейських партнерів та інвесторів.

Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління в умовах євроінтеграції включає в себе кілька ключових аспектів:

1. Забезпечення відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності та обліку (IERS/IAS) й іншим вимогам європейського законодавства.

2. Використання сучасних інформаційних систем для автоматизації обліково-аналітичних процесів.

3. Навчання та підвищення кваліфікації працівників у сфері обліку, аналізу та контролю відповідно до міжнародних стандартів.

4. Ідентифікація та оцінка ризиків, розробка стратегій їх мінімізації та впровадження ефективних механізмів контролю.

5. Забезпечення відповідності продукції встановленим стандартам якості та вимогам європейського ринку.

Таким чином, успішна адаптація обліково-аналітичного забезпечення до вимог євроінтеграції дозволить аграрним підприємствам не тільки вижити в умовах зростаючої конкуренції, але й зайняти гідне місце на європейському ринку. Це забезпечить сталий розвиток підприємств, підвищить їхню рентабельність та сприятиме економічному зростанню національного аграрного сектору.

Література

1. Горбаль Н.І., Микитин О.З., Михальков М.О. Розвиток агропромисловості України в умовах євроінтеграції. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення*. 2020. Т. 2, № 1. С.78-86. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/jun/21871/st9.pdf> (дата звернення: 25.07.2024).
2. Овчарова Н., Кравченко О., Бобошко Р. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/650>. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-45> (дата звернення: 25.07.2024).
3. Пелех У. Обліково-аналітичне забезпечення реалізації стратегічних цілей діяльності підприємства в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1371>. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-36> (дата звернення: 25.07.2024).
4. Прядко В.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами. *Економічний аналіз*. 2018. Том 28. № 4. С. 265-270.
5. Петренко К.В., Золотоверх Л.В. Трансформація економічного розвитку агросектору України в умовах інтеграції до ЄС. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2024. № 28. С. 38-45. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.28.2024.302777> (дата звернення: 25.07.2024).
6. Гуріна Н., Томша А. Аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43.

URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1703>.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-15> (дата звернення: 26.07.2024).

7. Поліщук О.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами аграрних підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С. 367-371. <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-62>.

8. Штангрет А.М. Процес здійснення обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства. *Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Економічні науки*. 2015. № 2. С. 15-22.

9. Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єкта підприємництва. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 33(2). С. 16-21. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-25>.

10. Касич А.О., Циган Р.М., Карбан О.І. Науково-методичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління прибутком підприємства. *Проблеми економіки*. 2013. № 1. С. 191-196.

11. Поліщук О. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління доходами в аграрних підприємствах України. *Економічний простір*. 2020. № 154. С.231-234. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/154-43>.

12. Кононенко Л.В., Ніколаєва С.П. Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. *Економічний простір*. 2022. № 177. С.69-75. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12>.

13. Утенкова К.О. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення управління механізмом економічної безпеки аграрного сектора. *Агросвіт*. 2020. № 16. С. 32-41. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.16.32>.

14. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ) : Список Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010Text (дата звернення: 27.07.2024).

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV .

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14Text> (дата звернення: 27.07.2024).

References

1. Horbal', N.I., Mykytyn, O.Z., and Mykhal'kov, M.O. (2020), "Development of ukrainian agriculture industry in conditions of european integration", *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia [Online]*, vol. 2, no. 1, pp. 78-86, available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/jun/21871/st9.pdf> (Accessed 25 July 2024).
2. Ovcharova, N., Kravchenko, O., and Boboshko, R. (2021), "Formation of accounting and analytical support of expenditure management of agricultural enterprises", *Economy and Society*, vol. 30, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/650> (Accessed 25 July 2024).
3. Pelekh, U. (2022), "Accounting and analytical support of realization of strategic goals of the enterprise activity in the conditions of digital economy", *Economy and Society*, vol. 39, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1371> (Accessed 25 July 2024).
4. Priadko, V.V. (2018), "Accounting and analytical support of cost management", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 28, no. 4, pp.265-270.
5. Petrenko, K.V., and Zolotoverkh, L.V. (2024), "Transformation of economic development of ukraine's agricultural sector in the context of eu integration", *Economic Bulletin of National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnical Institute»*, vol. 28, pp.38-45.
6. Hurina, N., and Tomsha, A. (2022), "Aspects of accounting and analytical security of enterprise risk managemen", *Economy and Society*, vol. 43, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1703> (Accessed 25 July 2024).
7. Polischuk, O.M. (2020), "Production reserves' accounting and analytical management provision of the agrarian enterprises", *Market infrastructure*, vol. 42, pp. 367-371.
8. Shtanhret, A.M. (2015), "The process of accounting and analytical support for the management of economic security of the enterprise", *Naukovi*

zapysky Ukrains'koi akademii drukarstva. Seriia : Ekonomichni nauky, vol. 2, pp.15-22.

9. Olyadnichuk, N., and Pidlubna, O. (2020), “Accounting and analytical support of economic activity of entrepreneurship subjects”, *Herald UNU. International Economic Relations And World Economy*, vol. 33(2), pp.16-21.

10. Kasych, A.O., Tsyhan, R.M., and Karban, O.I. (2013), “Scientific and methodological bases of accounting and analytical support for profit management of the enterprise”, *Problems of economy*, vol. 1, pp.191-196.

11. Polishchuk, O. (2020), “Accounting and analytical provision of income management in agricultural enterprises of Ukraine”, *Economic Scope*, vol. 154, pp.231-234.

12. Kononenko, L., and Nikolaieva, S. (2022), “Transformation of accounting and analytical support system as a component of the enterprise management in the conditions of sustainable development and digitalization of society”, *Economic Scope*, vol. 177, pp.69-75.

13. Utenkova, K. (2020), “Conceptual principles of accounting and analytical support for the management of economic security mechanism of agricultural sector”, *Agrosvit*, vol. 16, pp.32-41.

14. Ministry of Finance of Ukraine (2012), “International Financial Reporting Standards (IFRS, IFRS for SMEs, including IAS and IFRIC interpretations, IFRIC, SIC)”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010Text (Accessed 27 July 2024).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14Text> (Accessed 27 July 2024).

Стаття надійшла до редакції 15.08.2024 р.